

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden betaald door de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Nieuwsbegrip over veteranen: *Dieren op missie*, niv. A

Vooraf

In opdracht van het Nederlands Veteraneninstituut ontwikkelde Nieuwsbegrip weer een Extra les rond veteranen, want op zaterdag 24 juni is het weer Veteranendag. Ditmaal staan in de les dieren centraal, die al sinds jaar en dag het leger ondersteunen tijdens (vredes)missies.

Bij deze les is ook een placemat ontwikkeld, die de leerlingen mee naar huis kunnen nemen. Op deze placemat (A3-formaat) staan allerlei leuke spelletjes, leestips, weetjes en doe-opdrachten die horen bij dit onderwerp. Er is ook een leuke prijs te winnen!

Lesoverzicht

Onderwerp

Dieren op missie

Lesdoel

De leerlingen kunnen de tekst actief lezen aan de hand van sleutelvragen. Ook kunnen ze een schema bij de tekst invullen en de juiste zinnen voor een samenvatting kiezen. Aan het eind van de les gaan ze aan de slag met spreekwoorden en gezegden over paarden en honden.

Leesdoel

Na het lezen van de tekst weten de leerlingen waarom er in het leger met dieren wordt gewerkt, welke voordelen dit heeft, om welke dieren het gaat en waarvoor deze dieren ingezet worden.

Opdracht 1

Tekst actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

Opdracht 2

Tekstschema invullen

Opdracht 3

Zinnen kiezen voor een samenvatting

Opdracht 4

Spreekwoorden en gezegden met paarden en honden

Referentieniveau

De tekst is geschreven op Nieuwsbegripniveau A en sluit aan bij referentieniveau <1F

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Dieren op missie* (niveau A);
- bijbehorende opdrachten voor niveau A;
- voor abonnees van Nieuwsbegrip: de strategiekaart *Samenvatten* en de woordhulp (op de website bij Basismateriaal);
- eventueel het antwoordenblad.

Opdrachten

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Hierbij zijn de leerlingen gericht op de inhoud van de tekst. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities bij de tekst. Na het lezen van elk stukje beantwoorden ze bij elk stukje de sleutelvragen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, afleidingen te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- De leerlingen lezen de tekst actief. Bij elk stukje tekst noteren zij aantekeningen, zoals vragen of dingen die zij niet begrijpen. Woorden die ze niet kennen onderstrepen ze in de tekst. Je kunt hiervoor gebruikmaken van het 'Werkblad actief lezen'. Dit werkblad vind je aan het eind van deze handleiding.
- Na het lezen beantwoorden de leerlingen de sleutelvragen. Eventueel kun je de hulpvragen erbij geven, als de leerling moeite heeft met het beantwoorden van een of meer sleutelvragen.
- Na de sleutelvragen vullen de leerlingen een tekstschema in. Hierin noteren zij per deelonderwerp de belangrijkste informatie.
- In opdracht 3 kiezen de leerlingen zinnen die samen een goede samenvatting van de tekst maken.
- Tot slot gaan de leerlingen aan de slag met spreekwoorden en gezegden waarin paarden en honden voorkomen. Welk spreekwoord/gezegde heeft welke betekenis?

Modeltekst

Modellen van de inleiding

Ik ga nu hardop voordoen hoe ik actief lees. Let goed op.

*Ik lees eerst de titel: **Dieren op missie**. Bij de tekst staat een foto van twee militairen met een paard. Waar zouden ze dit paard voor gebruiken? Om op te rijden, of om spullen te dragen misschien? Ik lees eerst maar eens de inleiding van de tekst.*

In Nederland is er gelukkig geen oorlog. Nee, dat vind ik erg fijn. Toch hebben we wel een leger. Wat doet ons leger dan, als er hier geen oorlog is? Dat leger helpt vaak landen over de hele wereld. Kijk, hier staat het antwoord op mijn vraag. Ons leger helpt andere landen waar het misschien wel oorlog is. Dat noem je een 'missie'. Wist je dat niet alleen soldaten meedoen aan die missies? Soms doen er ook dieren mee. Dat wist ik niet nee!

Welke dieren zouden dan meegaan op missie? En waarvoor worden ze gebruikt? Ik hoop dat de tekst mij daar meer over gaat vertellen! Ik lees snel verder.

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik dacht hardop na over de tekst. Ik stelde vragen aan mezelf. Dat hoort bij actief lezen. Als je actief leest, sta je ook stil bij onbekende woorden. Je bespreekt samen of het belangrijk is om het woord te begrijpen. Je kunt dan de woordhulp gebruiken. Vragen en onbekende woorden kun je op het werkblad schrijven.

Laat een van de leerlingen hardop denkend het volgende stukje lezen en even stilstaan bij onbekende woorden en/of lastige zinnen en bedenken wat belangrijke woorden of zinnen zijn.

Let op: Bij elke sleutelvraag zijn er hulpvragen of aanwijzingen. Gebruik deze alleen als deze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig. Als bijvoorbeeld onbekende woorden al besproken zijn tijdens het hardop denkend lezen, dan is het niet nodig om dit woord nogmaals te bevragen.

Sleutelvragen en hulpvragen

Inleiding

Sleutelvraag 1: Wat is er bijzonder aan het Nederlandse leger?

Hulpvraag 1a: Lees de inleiding nog een keer goed.

Hulpvraag 1b: Let op het signaalwoord **toch** in regel 2. Dat geeft een *tegenstelling* aan. (verbanden)

Hulpvraag 1c: Kijk ook naar de foto bij de tekst.

Let op!

De **eerste hulpvraag** bij een stukje is altijd: *Wat heb je in het stukje gelezen?*

Al heel lang

Sleutelvraag 2: Hoe weten we dat dieren al heel lang belangrijk zijn voor het leger?

Hulpvraag 2: Welk bewijs van vierduizend jaar oud is er?

Nog steeds handig

Sleutelvraag 3: Waarom zijn dieren in het leger nog steeds handig?

Hulpvraag 3a: Welke nadelen van auto's en helikopters worden hier genoemd?

Hulpvraag 3b: Waar zijn de dieren erg goed in?

Paarden zijn net mensen

Sleutelvraag 4: Waarom krijgen soldaten die met paarden werken een speciale training?

Hulpvraag 4a: Lees regel 19 nog een keer.

Hulpvraag 4b: Waarom wordt een paard vergeleken met een mens?

Hulpvraag 4c: Let op het signaalwoord **daarom** in regel 22. Dat geeft een *reden* aan. (verbanden)

Gevaarlijk

Sleutelvraag 5: Waarom werken de soldaten op missie niet met Nederlandse paarden?

Hulpvraag 5: Wat vertelt Steven Baan hierover in regel 26-27?

Sleutelvraag 6: Waarom vechten paarden nooit mee? Noem twee redenen.

Hulpvraag 6a: Lees regel 27-28 nog een keer.

Hulpvraag 6b: Let op het signaalwoord **ook** in regel 28. Dat geeft een *opsomming* aan. (verbanden)

Hulpvraag 6c: Waarom kan het gevaarlijk zijn als paarden hinniken?

Diensthonden

Sleutelvraag 7: Welke dieren worden nog meer gebruikt in het leger?

Hulpvraag 7: Let op de signaalwoorden **niet alleen ... ook** in regel 30. Dit geeft een *opsomming* aan. (verbanden)

Sleutelvraag 8: Wat doen deze dieren in het leger?

Hulpvraag 8: Lees regel 31-33 nog een keer.

Na het lezen

Sleutelvraag 9: Vind jij het goed dat dieren in het leger helpen? Leg je antwoord uit.

Antwoorden

OPDRACHT **1** Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

Tijdens het lezen	
Inleiding	1. Wat is er bijzonder aan het Nederlandse leger? <i>Het Nederlandse leger helpt tijdens 'missies' landen over de hele wereld. Aan die missies doen soms ook dieren mee.</i>
Al heel lang	2. Hoe weten we dat dieren al heel lang belangrijk zijn voor het leger? <i>Er bestaat een tekening van vierduizend jaar oud, waarop te zien is dat paarden helpen in het leger.</i>
Nog steeds handig	3. Waarom zijn dieren in het leger nog steeds handig? <i>Dieren zijn handig omdat ze op plekken kunnen komen waar auto's en helikopters soms niet kunnen komen. Ook kunnen ze soldaten helpen met zwaar sjuwwerk.</i>
Paarden zijn net mensen	4. Waarom krijgen soldaten die met paarden werken een speciale training? <i>Als soldaten gaan werken met paarden moeten ze weten hoe ze hun paard moeten verzorgen en bepakken.</i>
Gevaarlijk	5. Waarom werken de soldaten op missie niet met Nederlandse paarden? <i>Het leger werkt met paarden die daar leven, omdat die gewend zijn aan het klimaat, de omgeving en het eten van daar.</i> 6. Waarom vechten paarden nooit mee? Noem twee redenen. <i>Paarden vechten niet mee, omdat het gevaarlijk voor ze is. Ook kunnen ze kunnen door plotseling te hinniken de soldaten verraden.</i>
Diensthonden	7. Welke dieren worden nog meer gebruikt in het leger? <i>Het Nederlandse leger werkt ook met honden.</i> 8. Wat doen deze dieren in het leger? <i>Deze honden worden ingezet om dingen te bewaken en om dingen op te sporen.</i>
Na het lezen	
9. Vind jij het goed dat dieren in het leger helpen? Leg je antwoord uit. <i>Eigen antwoord.</i>	

OPDRACHT 2 Een schema maken

Geschiedenis:

In het leger wordt al meer dan vierduizend jaar met dieren gewerkt.

Voordelen van dieren in het leger:

Dieren kunnen op plekken komen waar soms auto's en helikopters niet kunnen komen. Dankzij dieren kunnen soldaten extra spullen meenemen.

Paarden in het leger:

Soldaten die met paarden gaan werken krijgen een speciale training. Op missie werkt het leger met paarden die daar leven. Paarden vechten nooit mee. Dat is te gevaarlijk.

Honden in het leger:

Honden op missie bewaken het kamp, de soldaten en hun helikopters. Soms werken honden als speurhond. Diensthonden gaan met 'pensioen' als ze acht of negen jaar oud zijn. Vaak gaan ze met hun begeleider mee naar huis en hoeven niet meer te werken.

OPDRACHT 3 De belangrijkste zinnen

1. B. Uit een oude tekening weten we dat dieren al heel lang belangrijk zijn voor het leger.
2. A. Dieren zijn nog steeds heel handig in het leger, want soms kunnen auto's of helikopters ergens niet komen waren dieren wel kunnen komen.
3. A. In een speciale training leren soldaten hun paarden te verzorgen en te bepakken.
4. B. Op missie maakt het leger gebruik van paarden die daar leven. Deze paarden vechten alleen nooit mee, want dat is te gevaarlijk.
5. B. Ook honden worden ingezet tijdens oorlogen. Zij bewaken bijvoorbeeld het kamp of zoeken naar verstopte bommen.

OPDRACHT **4** Spreekwoorden met honden en paarden

Blaffende honden bijten niet.

Het paard achter de wagen spannen.

Een gegeven paard moet je niet in de bek kijken.

De hond in de pot vinden.

Geen slapende honden wakker maken.

Als je een cadeau krijgt, mag je niet zeggen dat je het niet leuk vindt.

Beter niet over een bepaald onderwerp beginnen.

Iemand met veel praatjes is eigenlijk nooit echt gevaarlijk.

Iets verkeerd aanpakken.

Te laat zijn voor het eten.

Werkblad Actief Lezen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Aantekeningen bij de stukjes

Noteer hieronder belangrijke informatie, onbekende woorden en eigen vragen. Schrijf ook de antwoorden van de sleutelvragen op.

Inleiding

Antwoord op sleutelvraag 1:

Al heel lang

Antwoord op sleutelvraag 2:

Nog steeds handig

Antwoord op sleutelvraag 3:

Paarden zijn net mensen

Antwoord op sleutelvraag 4:

Gevaarlijk

Antwoord op sleutelvraag 5:

Antwoord op sleutelvraag 6:

Diensthonden

Antwoord op sleutelvraag 7:

Antwoord op sleutelvraag 8:

Na het lezen

Antwoord op sleutelvraag 9: